KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKA ISTRAŽIVANJA VELIKOTABORSKIH PROČELJA

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKA ISTRAŽIVANJA I RADOVI OBNOVE NA VELIKOM TABORU IZMEĐU 2008. I 2011.

Kurtina spojnog krila

U prizemlju je pronađena ljevkasta niša strijelnice.

Kula A

Na katu je pronađen velik broj ostataka obrambenih otvora koji pripadaju trima slojevima utvrde. Pri tome su kasniji otvori u pravilu poništili one starije. U prizemlju su pronađeni ostatci dvaju ljevkastih niša strijelnica.

Kurtina AB

Na pročelju kurtine zadržavaju se svi zatečeni otvori.

Kula B

Na katu je pronađen velik broj ostataka obrambenih otvora koji pripadaju trima slojevima utvrde. Pri tome su kasniji otvori u pravilu poništili one starije. U prizemlju su pronađene ljevkaste niše strijelnica, čiji su svijetli otvori izvedeni adaptacijom prvotnih većih i uskih otvora, od kojih je jedan sekundarno ugrađen u pročelje kule.

Kurtina BC

Na katu kurtine pronađeni su ostatci dvaju pravokutnih prozora manjih dimenzija, koje prema oblikovnoj analogiji s otvorima na pročelju kule C smještamo u prvotni sloj.

Kula C

Na pročelju prvog kata kule pronađen je niz prvotnih obrambenih otvora, od kojih su pojedini u kasnijim zahvatima preinačeni u ljevkaste niše strijelnica. Karakterističan niz otvora sastoji se od u pravilnom ritmu poredanih lučno zaključenih prozorskih otvora manjih dimenzija, dva tipa strijelnica (uski i kruškoliki prorezi) i tzv. izljevnika, odnosno otvora za okomiti hitac.

U prizemlju su na mjestima prozorskih otvora pronađeni ostatci poništenih ljevkastih niša strijelnica.

Kurtina CD

Na pročeljima kurtine nisu pronađeni ostatci zazidanih otvora iz vremena utvrde. Pronađena je jedino nazidna greda koja ukazuje na prvotnu visinu zidina u tom segmentu.

Kula D

U istraživanjima su na pročelju završnog kata pronađene ljevkaste niše strijelnica poredane u pravilnom ritmu, kao i ostatak lučno zaključenog prozorskog otvora koji će se nakon istraživanja ostalih pročelja analogijom pripisati prvotnom sloju velikotaborske utvrde. U prizemljima su pronađene ljevkaste niše strijelnica, kojima su svijetli otvori izvedeni sekundarno upotrijebljenim kamenim gredama.

Sjeverno krilo

Pročelja sjevernog krila su, osim uklanjanja trošne prigradnje i pronalaska jedne niše strijelnice u prizemlju istočnog dijela, zadržala zatečeni oblik i raspored otvora.

PREZENTACIJA

Osim prozorskih otvora stambene faze prezentiran je izbor cjelovito sačuvanih obrambenih otvora na svim dijelovima pročelja. Iznimka je prvi kat kule C na kojem je prezentiran niz djelomično rekonstruiranih otvora prvotnog sloja koji se smatra najvrjednijim. Također su prezentirane i strijelnice u prizemlju kule A, koje su rekonstruirane prema nalazima iz prizemlja kule B.

Konzervatorsko-restauratorska istraživanja i radovi.

Radovi građevinske i konstruktivne sanacije svih zidanih konstrukcija dvora.

Radovi zamjene cijele krovne konstrukcije i pokrova dvora Veliki Tabor.

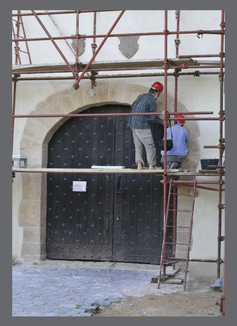

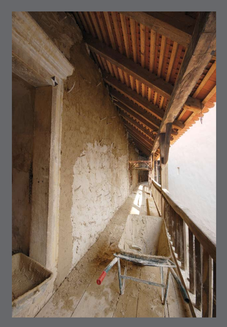

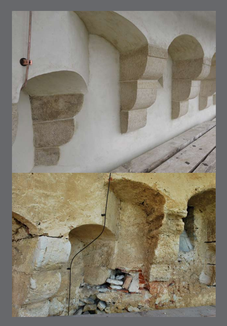

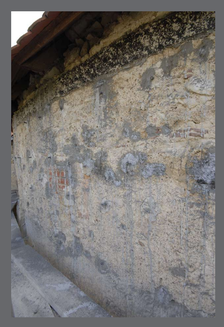

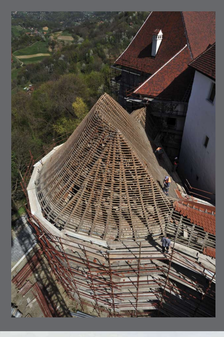

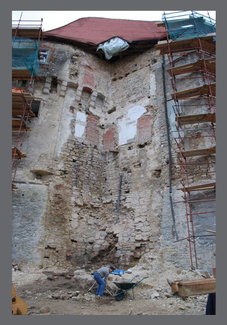

Razgrađena sjeveroistočna prigradnja.

Radovi građevinske i konstruktivne sanacije svih zidanih konstrukcija dvora.

Radovi zamjene cijele krovne konstrukcije i pokrova dvora Veliki Tabor.

Godine 2007. završeni su radovi na obnovi palasa pod vodstvom Hrvatskog restauratorskog zavoda te je predan na korištenje Muzejima Hrvatskog zagorja. Nakon toga su uslijedila intenzivna konzervatorsko-restauratorska istraživanja te radovi obnove na zidu s polukružnim kulama koje okružuju palas. Istraživanja su provedena u tri faze i obuhvatila su sve unutrašnje prostore kula i kurtina te njihova pročelja. Prva je faza uključila istraživanja 2008. godine kojima su obuhvaćeni prostori sjevernog krila dvora, prigradnje, kule D i spojnog krila. U drugoj i trećoj fazi, tijekom 2009. i 2010. godine, provedena su istraživanja u unutrašnjostima i na pročeljima kula A, B i C te pripadajućim kurtinama. Ispitana su zidna obojenja i oslici, žbukani slojevi u unutrašnjosti i na pročeljima, svi kameni elementi, drvenina, podne obloge, raniji prostorni raspored, svođenja, veličine i oblici otvora, dekorativni elementi na pročeljima, unutrašnja oprema i građevinske konstrukcije. Rezultati navedenih istraživanja, zajedno s prijedlozima prezentacije i smjernicama za obnovu predstavljeni su u tri elaborata od osam svezaka[1].

Tijekom istog razdoblja započeli su dugotrajni i vrlo zahtjevni konzervatorsko-restauratorski radovi koji su i dalje u tijeku. Radovi se izvode na zidnom osliku u prostorijama prvog kata sjevernog krila i kule D. Žbukani slojevi su opšivani, injektirani i izvedene su nadoknade u žbukanom sloju. Naknadni vapneni naliči su uklonjeni, pulverizirani dijelovi oslika su učvršćeni te je izveden retuš slikanog sloja. Također su izvedeni i restauratorski radovi na kamenim elementima: okvirima prozorskih otvora i strijelnica, konzolama, kordonskom vijencu, glavnom portalu i grbovima iznad glavnog ulaza u dvor. Radovi su uključili čišćenje različitim metodama, mehaničko čišćenje od nečistoća i korodiranih metalnih dijelova, domodeliranje nedostajućih formi te njihovo tonsko ujednačavanje, kao i zaštitu kemijskim sredstvima. Izrazito oštećeni i nedostajući elementi isklesani su u kamenu sa svojstvima po uzoru na original.

Do kraja 2011. godine izvedena su arheološka istraživanja pod vodstvom HRZ-a i MHZ-a.

Izrađena je sva tehnička dokumentacija i dobivene su potrebne dozvole za izvođenje radova. Nakon istraživanja 2008. godine sjeveroistočna prigradnja, između sjevernog krila i kule D, komisijskom je odlukom razgrađena. U cijelosti je izvedena konstruktivna sanacija zidanih konstrukcija dvora koja je uključila prezidavanja i injektiranje zidova i svodova, ugradnju štapnih sidara, polaganje karbonskih traka u unutarnjem i vanjskom licu svih zidova dvora. Također je izvedena konstruktivna sanacija svih svodova karbonskim vlaknima u vapnenom mortu. Završena je zamjena trošne krovne konstrukcije i pokrova cijelog dvora novom hrastovom građom. Ugrađena je pročelna stolarija. U većoj mjeri je dovršena građevinska sanacija dvora te je u potpunosti obnovljeno i ožbukano pročelje u zoni iznad kordonskog vijenca.

Potpuno su završeni i dovedeni u funkciju radni prostori muzeja Veliki Tabor, uređen je depo muzeja u potkrovlju sjevernog krila i kule D, izvedena je kotlovnica centralnog grijanja za cijeli dvor te sve ostale potrebne instalacije plina, elektrike, vodovoda i kanalizacije.

1 Elaborat konzervatorsko-restauratorskih istraživanja sjevernog krila, prigradnje, kule D i spojnog krila, sv. I – IV, ožujak 2009.; Elaborat konzervatorsko-restauratorskih istraživanja unutrašnjosti kula A, B i C, sv. I – II, listopad 2009.; Elaborat konzervatorsko-restauratorskih istraživanja pročelja kula A, B, C, kurtina AB, BC, CD i spojnog krila, sv. I, II, svibanj 2011.

Izrada panoa o istraživanjima i radovima obnove dvora Veliki Tabor:
Hrvatski restauratorski zavod, Ferdinand Meder, ravnatelj
Muzeji Hrvatskog zagorja, Goranka Horjan, ravnateljica

Stručni suradnici:
Ivana Škiljan, Edita Šurina, Duško Čikara, Jasna Bartoniček, Anka Ćurić, Branimir Rašpica

Fotografije:
Fototeka HRZ-a: Natalija Vasić, Jovan Kliska; fototeka MHZ-a
Priprema i obrada fotografija: Natalija Vasić

Dizajn panoa:
Nikolina Jelavić Mitrović

Lektura:
Kristian Novak

Pročelja – razvijeni plašt, faze izgradnje

1. stg
2. stg
3. stg
4. stg
5. stg

obrambena namjena

stambena namjena

SPOJNO KRILO

KULA A

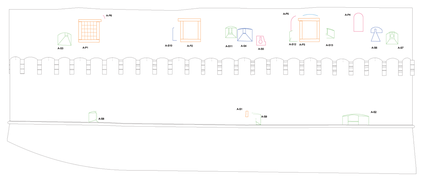

KURTINA AB

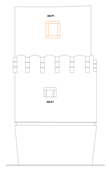

KULA B

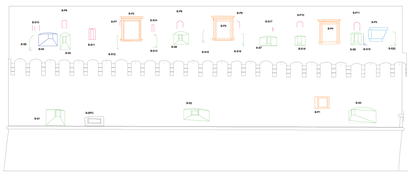

KURTINA BC

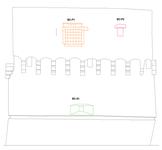

KULA C

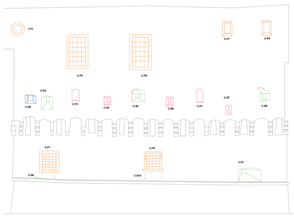

KURTINA CD

Kula D – razvijeni plašt, stanje nakon istraživanja 2008.